

De la Târg la Salon

„Bookfest“ – sărbătoare a cărții și ceva mai mult

de o plăcută animație ce-l poartă printre standuri, fascinat de abundența ofertelor, deloc derutat de circulația labirintică, presărată cu surprize la tot pasul. Comparații, asocieri, diferențieri apar inevitabil în mintea oricui a frecventat „târgul“, în anii lui de glorie, ca și la crepuscul. Aceeși forțată, aceeași hămeșită căutare după ineditelile tiparului, ca probă palpabilă că e posibilă depășirea precarităților de moment și efectivă intrare într-o zodie favorabilă afirmărilor valorice. Cine poate uita frenesia începuturilor? Întâiu „Bookarest“ - după ce, în același loc, avusesse teribil succes expoziția dedicată Bucureștilor din perioada interbelică și cu deosebire spiritului de frondă avangardistă - părea zămislit dintr-o identică sămânță a îndrăzneților inovatoare, a descătușării spirituale. Echipa lui Mihai Oroveanu pune capăt unui embargou nefericit,

desăvârșirea procesului de emancipare de sub obrocul trecutului, actuala societate delegă din sânul său exponenți pregătiți, capabili să creeze modalități adecvate, instrumente eficiente, de felul recent inauguratului „Bookfest“.

A fost ce-a fost – dar, ce va fi?

Amprenta de fast imprimat Salonului vrea să marcheze neta distincție a pasului hotărât dincolo de solicitările pragmatice cotidiene. Ici-colo, scoate capul tentația luxului, aparent inocent, însă strecurat cu abilitate spre a impune alianța dintre confort și cultul cărții, ca o condiție a satisfacției launtrice depline. E o tentativă de modelare a mentalului colectiv perfect conjugată cu evoluții salutare din rețeaua librărilor. Mai întâi, s-au ivit în plin bulevard,

caută să estompeze consecințele izolaționismului ce ne-a îndepărtat de circuitul european, aducând, după o absență de decenii, produsul unor celebre edituri străine la îndemâna publicului autohton. Simultan cu cărțile au sosit, invitați speciali, autorii lor. An de an, atenția generală era focalizată asupra unui anumit mediu cultural din Occident, pentru o suită de schimburi de experiență cât mai profitabile. În viața „târgului“ pătrundeau, astfel, infuzii de vitală spiritualitate, apte să redea încrederea în capacitățile proprii, să vindece sau măcar să tempereze efectele funestei marginalizării impuse pe durata războiului rece. Sunt, în acest tip de inițiative, antecedente de luat în seamă. Grație lor, au fost depășite frustrări, au căzut bariere și, în locul stagnărilor letargice, s-au produs conexiuni ale tinerelor generații la un flux superior de intelectualitate, a crescut nivelul așteptărilor. Ar fi prezumțios să se considere că asemenea metamorfoze reprezintă o evoluție încheiată. Tocmai pentru

pentru a scoate din adormire vechiul Dalles, vitrinele simandicoase „Noi“ (nu fără legătură cu impactul produs de „Bookarest“). Succesul nu s-a lăsat așteptat iar pe făgașul lui urmau să se angajeze competitori mai ambițioși. Rețeaua „Diverta“ a semănat, efectiv, oaze de bucurii ale lecturii în diverse puncte ale Capitalei. Cartierul Drumul Taberei se poate fâli că a intrat în concurență cu Centrul orașului, în materie de difuzare a cărții, de când „Diverta“ și-a instalat o succursală în cadrul supermarket-ului „Moll“. La întrecere, își afirmă identitatea „Cărtureștii“, devenit loc preferențial de lansare a noilor apariții, cu șanse de a anticipa posibilul best-seller. Sala oglinzilor de la Casa Catargi-Monteoru se menține în „cursă“ lansărilor, doar ca un vestigiu al unei aristocrații defuncte. Ceva artificial plutește în profuziunea de stucaturi imitând străluciri de odinioară, pastişe ale aurului risipit, plafoanele idilic pictate sun, ca și draperiile, anacronice, candidie stereotipii, la discreția molilor. Totuși, rămâne, element

capital, incoruptibil, emblema stilului, un cod de exprimare a conduitei cizelate, armonioase, ferite de improvizație ca și de extravagantele modelor perisabile. *Stilul, ținuta* - iată ceea ce domină concepția și realizarea Salonului, prin care se dorește subliniată continuitatea de viziune și înțelegere a funcționării instituțiilor culturale la acel nivel compatibil cu riguroasa, soliditatea referințelor și suplețea orientărilor, echivalente liberului acces la cele mai înalte cote valorice, asimilate, cândva, sincronice, spre a fi restituite în chip original, adesea, patrimoniului universal. S-a văzut în structura, în articulațiile funcționale ale Salonului, o inversurare împotriva științelor, refuzul de a lăsa la voia întâmplării orice desăvârșire din program. Capitolul dens al întâlnirilor cu cititorii a înfrunit condiții optime, cu mult peste noemele anterioare. Căteva perimetre anume amenajate au permis publicului să urmărească, așezat comod pe scaune, discuții în premieră despre o carte sau alta. Cu totul altceva decât însășiile de conveniență, uneori, între standuri, bruite de foiaia continuă a curioșilor, atrași simultan să tragă cu urechea spre mai mulți vorbitori. Preocuparea de a înlătura motivele de disperare a atenției a sporit interesul pentru dialoguri interactive, inclusiv prin intervenții ad-hoc din rândurile cititorilor. Un câștig consistent a revenit televiziunii, care a putut instala camere de luat vederi și face transmisiile „pe viu“ sistematice. În total, e îndreptățită convingerea că „Bookfest“ și-a luat foarte în serios rolul de propagator al bucuriilor lecturii, punând pe picioare, încă de la prima sa ediție, dincolo de celebrarea sărbătorească a cărții, un veritabil atelier de consultare a opțiunilor populare. De consultare și, în același timp, de propulsare a spiritului critic, de natură să separe grâul de neghină, adică obligatoria cernere a valorilor, ca impoștura, veleitarismul, multumirea cu rețete de duzină să fie descurajate, din fașă. Dar și sub acest aspect e de observat un element semnificativ - anume, absența oricărei emfaze din declarațiile organizatorilor, sobrietatea prognozelor formulate de Gabriel Liiceanu, voința clar exprimată de a evita să lase cuvina impresia că la mijloc ar fi o simplă „campanie“ conjuncturală, anexată cine știe căror jocuri de culise. Nici măcar în momente de obligatoriu protocol, când Salonul a primit vizita președintelui statului, n-a cedat ispitei de supralicitare a egiologului. Lucru absolut singular până în prezent, domnul Traian Băsescu s-a înscris pe lista vorbitorilor la lansarea a două volume semnate de publicistul Traian Ungureanu și s-a integrat normal tonului general de expertiză aplicată, parca special ca să asigure asistența că politicul poate veni în sprijinul culturii fără intenții de a-i cere, în schimb, supunere umilă, temenele și aplauze în neștire. Practic, acest episod a depășit mult scena Salonului, s-a produs în văzul țării și, probabil că se cuvine interpretat ca un gest de multumire față de munca responsabilă, îndeplinită cu sărg și competență.

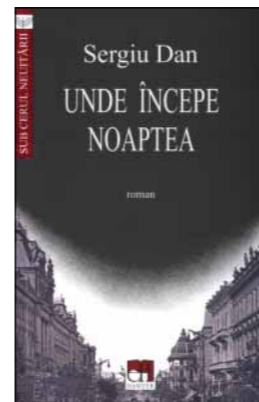
Nimic apoteotic, nimic apologetic, cortina la „Bookfest“ a căzut pe strângerea de mână, acordată respectuos de seful statului, unui intelectual cu merite incontestabile, astăzi, în validarea potențialului spiritual românesc, ca partă integrantă, ilustrativă, pentru ceea ce se revendică de la un stil european de comportare, slujit de minte ascuțită și simțire devotată.

GEO ȘERBAN

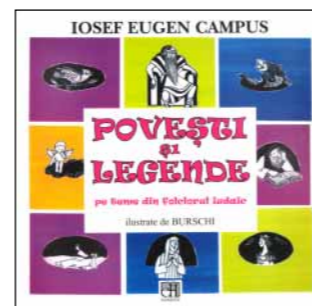
HASEFER – ca de obicei, la înălțimea așteptărilor

Așa cum anunțam în numărul precedent, în perioada 13-18 iunie 2006, la Romexpo a avut loc un important eveniment cultural: Salonul Cărții București - „Bookfest 2006“ (ediția I). Directorul și initiatorul târgului, *Gabriel Liiceanu*, a anunțat prin mass media și, de asemenea, în prezența președintelui României, *Traian Băsescu*, că finanțarea acțiunii nu s-a făcut din bugetul statului, ci prin sponsorizări particulare. Pe o suprafață de circa 8.000 mp, peste 300 de expoanți și-au prezentat cărțile, tipăriturile de diverse genuri, printre oaspeții fiind și edituri din Grecia, Germania, Belgia, Spania. Au avut loc numeroase lansări de carte, dezbateri. În cele ce urmează, vom prezenta lansările de la Editura Hasefer și câteva recenzii de cărți oferite vizitatorilor, ca și evenimentele de la standurile altor edituri. (BORIS MARIAN)

În zilele de 15-16 iunie a.c., au fost lansate cinci cărți ale Editurii Hasefer și anume:

● *Unde începe noaptea*, de Sergiu Dan. Criticul și istoricul literar Henri Zalis, care a îngrijit ediția din 2006, a evocat momentul primei apariții a cărții, în 1945, aceasta fiind, în mod nejustificat, din cauze obscure, retrasă de pe piață. Se pare că tema Holocaustului în România nu convenea noului regim care se instaura în țară, fapt confirmat de refuzul editurii ei în anii '60. N. Carandino s-a adresat în scris secretarului general al P.C.R., Nicolae Ceaușescu, dar în zadar. Zaharia Sancu a avut,

toțuși, grijă de situația materială a lui Sergiu Dan, în ultimii săi ani de viață.

● *Povești și legende*, de Iosef Eugen Campus. Cartea a fost prezentată de directorul editurii, scriitorul Ștefan Iureș. Acesta a creionat personalitatea autorului, trăitor azi în Israel, aflat la vârsta de 90 de ani, în plină putere de muncă. Cartea este scrisă într-o frumoasă limbă română. „Ca să nu îmbătrânești iremediabil, trebuie să păstrezi ceva din copilărie“, a spus Ștefan Iureș.

● *Înainte de a fi prea târziu*, de Gina Sebastian Alcalay. Poeta Ana Blandiana a elogiat cartea de eseu și pe autoarea ei, pe care o simte aproape sufletește, „prin empatie“. A amintit de portretele făcute lui Al. Sever, Virgil Duda, scriitori apreciați în România, aflați acum în Israel. Este o îmbinare a moralei și culturii, noțiuni ce nu pot fi despărțite. „O asemenea carte merită citată în manualele școlare“, a declarat Ana Blandiana. Autoarea a mulțumit pentru aprecieri,

explicând că numărul cititorilor din România îi determină pe autorii din Israel ce scriu în această limbă să-și editeze aici cărțile.

● *Lapte și mîiere*, de I. Schechter. Ștefan Iureș și, apoi, Albert Poch I-au prezentat pe autor și noua sa carte. „Umor corosiv“ - a numit A. Poch scrisul autorului, declarând că pentru a fi umorist trebuie să fii mai inteligent decât cititorii cei mai inteligenți.

● *Hile, un înțeles din vremea lui Isus*, de Mireille Hadas-Lebel, prezentată de Ticu Goldstein, traducătorul volumului. Hilele este mai mult decât un înțeles. El reprezintă cunoașterea îmbinată cu modestia și blândețea, o spiritualitate a inimii și a rațiunii.

● **La Editura Litera Internațional** remarcăm masivul volum *Noul Dicționar Universal al Limbii Române* (81.000 de „intrări“, cu ilustrații, modelul fiind promovat cândva de Lazăr Șăineanu, scriu autorii; cartea are 1.680 pagini). Altă apariție: *Mileniul românesc* (984 pagini) ● **La Editura Humanitas**, după cum declară Gabriel Liiceanu, un succes recent l-a înregistrat colecția „Cartea de pe noptieră“. Coordonată de Ioana Părvulescu, cu autori precum Y. Inoue, Kawabata, Mishima, Süskind, Yourcenar, Soljenitîn, Andrei Makine, Nina Berberova, Bulgakov, Böll, Dürrenmatt, Lenz, Imre Kertész, Mihail Sebastian, Radu Albală ș.a. În total - o sută de titluri. Printre cărțile lansate, menționăm: *Scrieri și oralitate*, de Andrei Cornea; seria Ana Blandiana ș.a. ● **Fundația**

Academia Civică a oferit *România sub regimul comunist*, de Dennis Deletant ● **Editura Paralela 45** a prezentat, printre altele, *Paradigme universale*, vol. II, de Solomon Marcus ● **Institutul European: O istorie culturală a umorului, de Jan Bremmer ● **Editura RAO: Pășunile raiului, de John Steinbeck; *Secreții Templului*, de Paul Sussman; *Moștenirea mesianică*, de M. Baigent; *Misterele Sionului*, de Lynn Picknett și Clive Prince ș.a. ● **Editura Pro: Enciclopedia religiilor; Testamentul lui Ariel Sharon, de Michel Gurfinkiel ● **Editura Nemira: Contact**, de Carl Sagan ș.a. ● **Editura Est: Cartea mamei, de Albert Cohen; *Adorabilia română*, de Isidore Isou; *In afara destinului*, de Imre Kertész; *Istoria sefărilor*, de E. Benbassa; *Breviarul urii*, de Leon Poliakov ● **Editura Curtea Veche: România și Transnistria: Problema Holocaustului, de V. Achim, C. Iordachi ● **Editura ALL: Moise - prințul fără coroană, de Gerald Messade ● **Editura Niculescu: Popoarele lumii, de N. Brealey ● **Editura Gramar: Teatrul**, de Mihail Sebastian; *Arta prozatorilor români și Studii de filosofie și estetică*, de Tudor Vianu ● **Editura Antet: America la răscruce, de Francis Fukuyama; *Filosofia lui Bergson*, de I. Brucăr ● **Editurile Polirom și Cartea Românească: Scara lui Iacob, de Marta Petreu; *Complot împotriva Americii*, de Ph. Roth ● **Editura Lucman: Accidentul și Orașul cu salcâmi, de Mihail Sebastian ● **Editura Trei: cărți** de E. Roudinesco, Freud, C.G. Jung, Tzvetan Todorov, Pascal Bruckner, B.H. Levy, Schnitzler, Ion Vianu ș.a. ● **Editura Victor Frunză: alături de clasicii români**, apar Pamfil Șeicaru și Paul Goma ● **Editura Saeculum: Istoria Teatrului Universal, Istoria Literaturii Universale**, de Ovidiu Drămbu; *Nebunii istoriei*, de Paul Ștefănescu ● **Editura Leda: cărți** de B. Malamud, Klaus Mann, E.L. Doctorow ● **Editura Libra: cărți** de Madeleine Davidsohn, Tania Lovinescu, Agnia Bogoslova, Mircea Colosenco ● **Editura Lider: lucrări** despre Troțki, Hitler ș.a.********************

Cartile Editurii TEȘU

● *Istoria Holocaustului din România. Transnistria. Transilvania de Nord*, de Teșu Solomonovici (2006) - o reeditare a „Istoriei“ din 2005, cu completări, eliminându-se fragmentele din Raportul Comisiei Wiesel, care a fost publicat, între timp, integral la Polirom ● *Mosad. Șin-Bet. Aman - istoria serviciilor secrete israeliene*, de Teșu Solomonovici (2006) ● *Măști - romanul unei imposibile iubiri*, de Regina Maria Ștefănescu

● *Egitura Teșu*, singura editură condusă de un israelian pe piața românească, a venit cu o serie de cărți, dintre care am reținut:

Soarta unui om împletit cu istoria unei țări

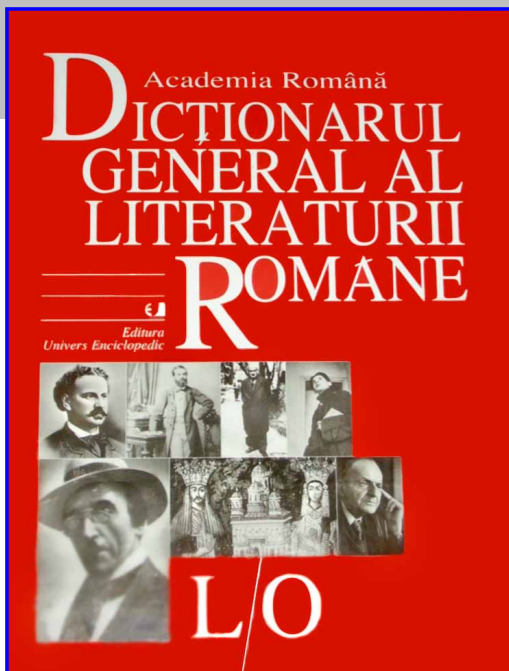
Soțul reșimțit nu numai în Israel, ci și în lumea arabă, de fapt de întreaga opinie publică mondială, după ieșirea forțată de pe scena politică a lui Ariel Sharon, l-a determinat pe ziaristul Michel Gurfinkiel, un specialist în problemele Orientului Mijlociu, să privească „sub lupă“ destinul celui pe care mulți l-au numit „regele Arik“, precum și consecințele accidentului nefericit care l-a „scos din cărți“. „Testamentul lui Ariel Sharon“ este, în ultimă instanță, rezumatul unei vieți tumultuoase de peste o jumătate de secol, o analiză a realizărilor și erorilor inerente unui om politic deosebit de îndrăzneț, cu o mare capacitate de previziune, tenace, dar, dacă este cazul, concesiv, preocupat mai presus de toate de asigurarea supraviețuirii

Israelului și a evreilor din această țară. Și pentru a realiza acest obiectiv vital, omul politic Sharon nu s-a dat în lături de la nici un fel de combinații, alianțe, aventuri, iar când a fost cazul, a trecut peste ordine date „de sus“, transformând de îndrăgărie în victorii, cum a fost cazul Războiului de Iom Kipur. Destinul lui Sharon s-a împletit strâns cu ultimii 50 de ani din istoria Israelului. A fost un om care a stărnit pasiuni extreme: dragoste și devotament din partea prietenilor și susținătorilor, respingere și ură din partea dușmanilor, nu numai a extremiștilor palestinieni, ci și a extremiștilor evrei. Ducând la bun sfârșit retragerea din Gaza, declinând în Israelul biblic, Sharon a fost blestemat de ultraortodocși,

care, după accidentul suferit de premier, au anunțat victorioși că blestemul lor s-a împlinit. Sharon a făcut și multe greșeli, care l-au costat scump. Cariera lui militară s-a întrerupt brusc, ca om politic s-a trezit marginalizat. Marea lui calitate, recunoscută atât de prietenii, cât și dușmanii, a fost capacitatea lui extraordinară de „a renaște din propria cenușă“, pe baza analizei greșelilor comise și a găsirii celor mai adecvate mijloace de a le îndrepta. Pragmatismul și adaptabilitatea lui rapidă la noile condiții și noile cerințe, constituționează posibilităților concrete, față-n față cu visele frumoase, dar imposibil de transformat în realitate, toate puse în slujba intereselor poporului său. I-au ajutat nu numai să depășească multe situații dificile, ci și să capete statura omului de stat, egală doar cu a „părintelui“ Statului Israel, Menahem Begin. Într-un număr viitor, vom prezenta pe larg aceste cărți, precum și altele apărute anterior. (B.M.M.)

EVA GALAMBOS

LO ● LARIAN, SONIA ● LĂZĂREANU, BARBU ● LEIBOVICI, LAIS ȘLOMO ● LEMNARU, OSCAR ● LENDVAY, EVA ● LOVINESCU, TANIA ● LEVIT, EFIM ● LUCA, B. ● LUCA, EUGEN ● LUCA, GHERASIM ● LUPAN, RADU ● MANEA, NORMAN ● MARCIAN, MARCEL ● MARCOVICI, BIANCA ● MARCUS, SOLOMON ● MARIAN, BORIS ● MARIAN, EUGEN B. ● MARIAN, PAUL B. ● MASSOFF, IOAN ● MAXY, LIANA ● MILORIAN, SERGIU ● MIRCU, MARIUS ● MIRODAN, AL. ● MÎNDRA, VICU ● MOISE, CILIBI ● MIRODOV ● MONDA, VIRGLIU ● MUGUR, FLORIN ● NICOLAE, EMIL ● OIȘTEANU, ANDREI ● OIȘTEANU, VALERIU ● ORNEA, ZIGU

După ce s-a ajuns la două treimi din drumul ce-l are de parcurs Dicționarul General al Literaturii Române până la epuizarea sarcinilor asumate, aproape că problemele rămân aceleași, configurate în procesul realizării volumelor anterioare. Cea mai spinoasă chestiune este legată de respectarea unitară a câtorva norme etalonice ce se privește selecția materialului, de la succesiunea de autori până la lista publicațiilor incluse. Se vede imediat că experiența acumulată își spune cuvântul: ierarhia valorică apare echilibrată, nu sunt absente notabile, stilul de redactare a depășit faza crispărilor amorie, pedante și, mai ales, s-au estompat denivelările între articolele de sinteză, elaborate cu sulețe, și cele încropite printr-o compilație mecanică (la limita parafrazei neîndemănatică, suscipantă de plagiat).

Efortul colectiv a mers către evitarea impresiei de simplu inventar, care reprezintă riscul major pentru orice lucrare, obligată, înainte de toate, să respecte ordinea alfabetică. Mozaicul eteroclit devine greu de ocolit, alăturările pot părea obținute la gramadă. Avertizați, diriguitorii întregii campanii - purtate sub girul strategic al Academiei Române - și-au luat măsurile de precauție, pe cât omenesc este posibil, ca să depășească tiparele rutiniere, să lase teren de manifestare opțiunilor diferențiate, în marginea echilibrului normal dintre riguroasa

Oportunitatea

analitică și înclinății subiective ale gustului, astfel încât judecata obiectivă să nu fie alterată. Din presă au răzbat, totuși, ecourile ale anumitor nemulțumiri, cauzate de o tutelă acuzată a fi recurs, în extremis și pe porțiuni preciz localizate, la imixțiuni mai mult decât normative, frizând cenzura. Firește, intervențiile abuzive sunt regretabile, chit că se încadrează procentului inevitabil de confruntări cu iz temperamental. La urma urmelor, contează ca motivele insatisfacțiilor accidentale să nu greveze asupra imaginii globale girate prin D.G.L.R., să nu deregleze rețeaua de interferențe ce asigură dinamismul mișcărilor de idei și de creație, să nu apară flagrante antinomii între elementele promovate pe tabla valorilor. Aproape că era de așteptat, în zona contemporanității, unui autor să se bucure de privilegiul unui spațiu mai mare decât al altor confrăți, în consecință să producă impresia că li se asigură, din oficiu, un loc mai sus pe scara ierarhică. Erori de plasament individual se produc oricând, adesea impuse prin relații și interese de grup, mai mult sau mai puțin la vedere, rezultat al mediatizărilor dirijate. De vreme ce chiar printre aleșii membri ce ocupă fotolii academice se observă dispoziții, pe care trecerea anilor le accentuează, ele n-au cum să nu reverbereze, viciat, iar opinia publică se sesizează. Criticilor instruit și remarcă, fără îndoială, diferența de regim din viziunea oficializată prin Dicționar, pe cât de generoasă cu Fănuș Neagu, să zicem, pe atât de parcimonioasă cu Norman Manea, deși contribuția lor la evoluția prozei românești e net în favoarea ultimului, dacă n-ar fi să ne luăm decât după atestările internaționale, în valuri, traduceri, premii, titluri omagiale din partea unor foruri prestigioase, de natură nu doar să

reperelor de orientare

sporească notorietatea autorului dar mai importante încă pentru cota recunoașterii noastre pe mapamond.

Cu excepția cazurilor prea de tot vulnerabile, ca acela de mai sus, măsurătoarea cu centimetrul este și nu este concludentă. Unii dintre autorii fișelor de dicționar au o practică avansată a cercetării, știu să spună mult și exact într-un spațiu restrâns. Fără a avea nevoie să se lăbăreze, Dan Mănușcă realizează portretul lui Oscar Lemnaru extrem de nuanțat, sprijinit vizibil de stocul unei informații abundente, asimilate la capătul investigațiilor sărăcuincoase, întreprinse personal în presa vremii. Un similar dar al concentrării expresive își pune amprenta pe contribuțiile lui Florin Făruș, reductibil adversar al compilațiilor confortabile. S-ar zice că are o plăcere specială să curețe de rugina uitării figuri de altădată ale vieții literare și să le revitalizeze. Un Petre Lucusteanu, de pildă, vine înspre noi dintre umbrele trecutului, în proporții reale, compatibile cu rolul jucat de el cândva, demn de considerație, atrăgător, dar deloc fiatant.

Pot fi invocate și alte justificări pentru a privi circumspect criteriul cantitativului. Cineva înclinat să tragă concluzii după simpla consultare vizuală a Dicționarului se va pripi, eventual, să obiecteze că remarcabila zestre poetică cumulată de Ileana Mălăncioiu iese minimalizată, datorită încădrării modeste în comparație cu promontoriul înălțat lui Labiș, din păcate dispărut din arenă înainte de a ajunge la o carieră deplin cristalizată. Băgăm de seamă că la sfârșitul acestui an se va împlini jumătate de secol de când nu se mai aude vocea poetului *Primelor iubiri*. Așa cum prezintă Daniel Dimitriu fulgărătoarea traectorie a lui Labiș pe firmamentul liricii

noastre, este limpede că în titlul celui mai popular volum, *Lupta cu inerția*, timpul a cristalizat un adevărat simbol, de amplă rezonanță, apt a mai fi revendicat de toți cei devotați poeziei. Departe de a-și vedea micșorată ponderea literară, Ileana Mălăncioiu se identifică cu gloria postumă a lui Labiș, în același fel în care Angela Marinescu sau Gabriela Melinescu preiau de la el acel nobil impuls de solidaritate pentru ca poezia să nu capoteze niciodată în fața exasperărilor existențiale. Dacă nu în toate articulațiile sale, măcar în spiritul care îl patronaează teoretic, *Dicționarul* pledează - și asta, pe măsură ce îl lucrează a avansat, de la un volum la altul - pentru o judecată coerentă în ansamblul lui, cu atenția îndreptată asupra interferențelor și diferențierilor istorice de gust, de mentalitate, ce au modelat specific fiecare individualitate prinsă în fluxul literaturii, pe o durată mai lungă, mai scurtă, suficientă ca să aibă drept la aducere aminte. În fișele volum sunt invitate pe scena actualității sute de scriitori, vechi, noi, pe fondul trimerilor la zeci de publicații, unde se reflecta activitatea lor, unde se confruntau păreri și se putea măsura gradul de receptivitate al cititorilor la una sau alta dintre tendințele creației curente. În acest noian de informații, care formează coloana vertebrală, de referință, un șir de solide cariatide concepute a sustine edificul în ansamblu. Cariatidele volumului aici comentat sunt: Nicolae Labiș, E. Lovinescu, Macedonski, Măiorescu, Minulescu, Neagoe Basarab, Mircea Nedelciu, Costache Negruzzi, Constantin Noica, Al. Odobescu. În context, unii reprezintă piscuri, alții creste de înalțimi variate, sau metereze ori turnuri și, dacă sunt situate pe platouri, fie și la câmp deschis, sunt repere orientative sigure, în funcție de ele se stabilesc distanțe, pot fi luate în calcul pentru

poziționări diferențiate, pentru găsirea unghiului de apreciere cel mai nimerit. Iau naștere astfel rețele de referință, la care cititorul e stimulat să recurgă, cu mai multă eficiență, decât banala, rudimentară dimensiune valorică în funcție de câte coloane, câte rânduri și câte poze se acreditează unui autor sau altuia. Un asemenea autor reper joacă rol exponențial pentru o pleiadă din preajma sa, dar sugerează perspective succesive dincolo de generația imediată. Mircea Nedelciu l-a confirmat pe optzeciști și a facilitat multe eliberări ulterioare de artificiale retorisme. La o examinare sumară, *Dicționarul* furnizează liste de autori, puși cu oarecare abilitate sau monoton între rame uniforme, stereotipe de date bio-biografice. Pentru ochiul format să distingă rețeaua subterană de vase comunicante, el funcționează ca o distilerie, în ale cărei țevi complex răsucite, suprapuse, interferente, se rafinează esențe, se separă substanța de drojii și ies la iveală arome autentice, inconfundabile, și nu tocmai cu kilogramul. Din păcate, terenul de lucru se mai întinde pe se vedească insuficient pregătit. Capitolul despre Macedonski, de pildă, se constată că de colo că este avântat prin faptul că în spatele său s-a aflat solidă exegeza monografică a lui Adrian Marino. Exact inversă a situația lui Lovinescu, lipsit de premise comparabile. Doar N. Tertulian a schițat raportări, în plan estetic, la Croce, însă mentorul de la „Sburătorul“ era din start mai familiarizat cu tipul francez de critică. Metodologic, rămăne fidel considerațiilor nutritive pentru Fauguet, pentru Lemăitre. Firește, nu *Dicționarul*, nici cel mai ambițios, ca acesta contaminat de orgoliile înfăptuitoare ale lui Eugen Simion, este chemat să suplinească astfel de lacune. Ca să existe un produs calitativ de specia Lafont-Bompiani, funcționa în prealabil o mașinărie bine pusă la punct de o armată de zeloși exegeți, ale căror eforturi s-au cristalizat, generație după generație, în baterii de monografii, uneori cinci și șapte și zece, dacă e vorba de creatorii capitali.

Ș. CONSTANTIN